

Podcast om språk i endring – spørsmål til diskusjon og forslag til aktiviteter

Start timen med Elevrådet fra Cappelen Damm og få fine diskusjoner i klasserommet. Elevrådet sender alltid et dilemma eller et spørsmål ut til klassen, men de tar opp mye annet dere også kan diskutere. Her er noen forslag:

Språklige hang-ups

Elevrådet diskuterer språklige «hang-ups». Hva mener de med «hang ups»? Hvilket språk kommer dette uttrykket fra, og hvordan ville dere forklart det på norsk?

Har noen i klassen språklige hang-ups, altså har dere eksempler på språklige vaner/uvaner som irriterer dere? Diskuter, og lag gjerne en felles liste.

Meldingsspråk – forkortelser på norsk og engelsk

Elias irriterer seg over engelske forkortelser i meldinger, som for eksempel IDK (I don't know – jeg vet ikke). Hvilke forkortelser bruker dere mest i meldinger? Lag gjerne en liste på tavla over de mest vanlige forkortelsene. Er det hovedsakelig norske eller engelske forkortelser? Har dere fått noen forkortelser dere ikke har forstått? Har dere sendt noen til andre som ikke har blitt forstått?

Kebabnorsk og utenlandsk

Kebabnorsk er en type multietnolekt, altså et slags blandingspråk som brukes av folk fra mange forskjellige bakgrunner. Vi kan også kalle det en *språkstil* som gjerne brukes i noen situasjoner, som når ungdom snakker med hverandre, men ikke i andre, for eksempel når man snakker med foreldrene sine. Men hvorfor kalles det *kebabnorsk*, tror dere?

Daniel ber Elevrådet om råd og skriver at han går i en klasse med ganske mange «utenlandske elever». Hva betyr det å være utenlandsk? Tror dere Daniel mente at klassekameratene er utenlandske? Hva tror dere han egentlig mente? Hvordan kunne han ha formulert seg for å få fram tydeligere hva han mente? Hvordan tror dere det kan oppleves for noen som er født og oppvokst i Norge, å bli kalt «utenlandsk»?

Uttrykk i endring?

Språkdoktor Christine Calvert nevner et norsk uttrykk som ofte brukes feil, nemlig å gjøre noen en *bjørnetjeneste*. Men forstår/kan dere noen av disse andre uttrykkene?

- a) Hva gjør du hvis du gråter *krokodilletårer*?
- b) Hvis du er *flaskehalsen* i et viktig gruppearbeid, hva er du da?
- c) Hvordan er egentlig uttrykket som kan beskrive det å dømme en hel gruppe for det bare én eller noen få har gjort? Er det:
 - Å dra alle gjennom samme kam?
 - Å gre alle med samme kam?
 - Å dra alle over samme kam?
 - Å skjære alle over én kam?
 - Å dra alle under én kam?
- d) Hvis du drar alene på kino med et kjærestepar, er du da det *tredje* eller det *femte* hjulet på vogna?

Engelsk i norsk

Du tror kanskje det er lett å vite hvor mye engelsk du bruker når du snakker? I norsk bruker vi mye mer engelsk enn de engelske ordene vi fletter inn i språket vårt. Her er noen eksempler på *anglisismer*, altså ord og uttrykk som har sitt opphav i engelsk:

være opp for noe – å ha lyst til/på noe

fra toppen av hodet – det jeg kommer på i farten

gi en hånd – hjelpe

prisløst – veldig morsomt

la noen være alene – la noen være i fred

stå ut – skille seg ut

originalt – opprinnelig

gå for noe – velge noe

CAPPELEN DAMM

tenke – mene/synes/tro

Bruker dere noen av disse anglisismene? Hvilke andre engelske ord eller uttryksmåter bruker dere i språket deres? Tror dere at dere bruker mange dere ikke er klare over?